418

Vls 464

1401410

I. Conferente

SRXII 222/480.

18 file

Conferentii

I. Conferentie/

Van

Eenige Nederlandtſche

HEEREN,

Op den tegenwoordigen Staet deſer Landen.

Tot Middelburg/

By Jan de Laet/ Boeckverkooper op den Burgh. ANNO. M. DC. L.

Van eenige

Nederlandtsche Heeren, op den tegenwoordige Staet deser Landen.

De Heer van Blyenberg.

WIllekom mijn Heeren: Ick heb u met groot verlanghen verwacht / om volghens ons afscheydt huyde morghen ghenomen / met malkanderen in conferentia te treden over den tegenwoordighe Staet deser Landen.

De Heer van Sorgdal.

Wy hebbe wat na malkanderen gewacht / dat is d'oorsaeck dat wy niet eer sijn gekomen.

De Heer van Weetburgh.

Mijn Heer: 'tis noch vroegh: wy hebben tijts genoeg om tot ons genoegen van die saeck te discoureren.

De Heer van Vraegwel.

Mijn Heer Bleyenberg: hebje al die Historien/ boecken en Registers al opgesocht en by der hant/die wy seyden en meenden dat wy nootsakelijck hebben mosten?

De Heer van Blyenberg.

Ja mijn Heeren allegaer: en siet hier heb ickse by der handt / met papier / pennen en inck/ om daer uyt een yeder te extraheren en t'annoteren wat hen noodich sal duncken: ick bid u gaet maer sitten/ hier aen dese tafel elck daer't hem goet dunckt.

De Heer van Vraegwel.

Mijn Heeren ick sal beginnen / om geen tijt vruchteloos me andere ontydige discoursen te verslyten: wat dunckt u van dese onverwachte en haestige doot van sijn Hoocheyt de Heere Prince van Orange/ sal die desen Staet niet grootelijckx krencken of merckelijcke schaede by brengen/ na u gevoelen?

 De

De Heer van Sorgdal.

Wat my aengaet: ick ben daer grootelijcx in bekommert en vreese voor groote swaricheyt.

De Heer van Blyenberg.

En ick ben van een heel ander ghevoelen / ja van contrarie meeninge / en dat deselve noodich / dienstich ende Profitabel is / so wel den algemeenen Staet deser Landen / en derselver Provintien in't besonder / als mede sijn eigen huys en Staet in specie.

De Heer van Weetburg.

Wel dat verscheelt veel: laet ons daer over wat confereren / wy sullen ongetwijfelt daer uyt stoffe krijgen om van veel saken te spreken / rakende de tegenwoordige Staet deser Landen int gemeyn / en elck Provintie int bysonder.

De Heer van Vraegwel.

Mijn Heer van Sorgdal sal ons ghelieven zijn redenen te communiceren / op datmen die mach examineren en debatteren.

De Heer van Sorgdal.

Voor Eerst ist waerachtig dat zijn Hoogheyt niet alleene was van een out Doorluchtig ja Keyserlijcke gheslachte / ende Ghetrout met de oudtste Dochter van Carolus van Groot Brittaignien / ende dienvolgens mede vermaegtschapt met de Koningen van Vranckrijck / Spangien / Denemarken en andere gtoote Potentaten / maer dat hy oock was de Soone van dien groote / Couragieuse en Onverwinnelijcke Prins Frederick Henderick, den Neef van den Victorieuse Prins Maurits Hooghloffelijcke gedachte / wiens gelijcke de werelt veli cht niet meer krijgen sal / en de Soons Soone van Wilhelmus Prince van Orangjen, die de fondamenten van desen Staet heeft helpen leggen / en deselve tot een redelijcken stant opbouwen; waer door sy te meer aensiens en luysters by alle Potentaten hadde / ende datse nu by zijn doodt 'tselve / mijns achtens sullen verliesen.

Ten tweede, Soo was hy ook een heel couragieus Prins daer by Ionck van jaren, kloeck en gesont, die hem geen moeyte noch arbeyt oock ontsag, hebbende, sonder comparatie, een hert als een Leeuw, even gelijck de Koninck David hadde en zijn Helden / om zijn Vyant aen te tasten / ende consequentelijck een Prins daer dese Landen veel groote diensten van hadde te verwachten / waer door 'tontsag en geseg deser Landen te grooter was by alle omleggende

Poten-

Potentaten en datse 'tselve/ mijns oordeels/ door zijn doot dat sullen verliesen.

Ten Derden, Soo was hy een Persoon van groot respect, verstant en authoriteyt en dien volgens die 'tRoer van onse Regeeringe met Reputatie wiste te houden / en 'tSchip van onse Republijcke / soo buyten als binnens Landts / sodanich te stueren/ dat elck een daer in verwondert was / ende niemandt sich tegen hem dorst opposeren / zijnde alle 'tselve heel noodich in desen Staet / om alles in ruste / stilte ende eenicheydt te houden ; en dat te vreesen staet dat door zijn doot desen Staet by ghebreck van sulcx groote schade sal lijden,

Ten vierden ; So was hy een seer minnelijck, affabel, wijs, obligeant en discreet Heer, en dienvolgens seer bequaem om alle Inlantsche twisten/ onlusten en misverstanden tot contentement van beyde Partijen te beslechten en haer te reconcilieren/ en dienvolgens van groot Credit dien aengaende / en dat te duchten staet dat met zijn doodt in dat deel onsen Staet merckelijcke schade sal komen te lijden.

Ten vijfden ; Soo was hy een Persoon uytermaten wel bemint van groot en kleyn / van Out en Jong/ van Hooge en Lege standts-Persoonen / soo wel van Burgers / Inwoonders en Vreemdelingen als Officieren en Soldaten / het welcke den Algemeene Staet deser Landen uytermaten noodich was / ende een groote stercktе gaff / en eenicheyt baerde onder de Ingesetenen van dien ; en dat door zijn doot in dat deel dese Landen veel sullen verliesen.

Ten sesten. Soo was hy van hem selven een seer Rijck en Machtich Heer / hebbende en besittende menichte van schoone Huysen / Steden / Landen / en Vorstendommen / ende onder andere het Prinsdom van Orangien / waer door hy den Staet van zijn Stadthouderschap en Capiteyn-Generael, hem by de Provintien op gedragen / met een Respect en luyster / ende tot haer kleyne kosten konde bedienen / ende dat door zijn doot Onsen Staet dien aengaende schade sal lijden.

Dit zijn van mijn voornaemste redenen die ick van mijn ghevoelen weet te geven / ende die ick wel mach lijden datmen wel examineert : En mijn Heer van Weetburg wat dunckt u daer van?

De Heer van Weetburgh. Wat zijn Oude, Hooge en Doorluch-

 tige

tige af-komste belangt / mitsgaders sijn groot Houwelijck, Voorouders en Na-maegtschap, dat sulcx desen Staet te meer luysters en aensiens gaf ontkenick wel expresselijck / want sulcx eer niet te wenschen als te wenschen is in een Stadthouder en Capiteyn Generael van eenig Republicq/en dien volgens meer disrespects als respects om dat sulcx dangereus is/en dat daer uyt grootlijx te vreesen staet / dat sodanige Persoonen/ hebbende de Militie op haer handt en alle Frontieren in haer Macht / d'een tijt of d'ander haer daer van Meester en Souverain sullen maken / gelijck gedaen hebben Claudius, Nero, Vespasianus, Adrianus, Julianus, Macrinus, Maximinus, Valerianus en veel andere Keysers van Romen na haer: Sijnde daer aen niet eens te twijffelen / of alle sodanige Persoonen gaen met alsulcke gedachten en concepten gestadich swanger: en of wel desen Staet of Republicq voor desen by't leven van Wilhelmus zijn Groot-vader / Mauritius zijn Oom / ende Fredericus zijn Vader / int regart van haer Persoonen / te meer luysters en respects ghehadt heeft/ dat was ten aensien van des eersten groot verstandt / Wysen Raedt / beleyt en voorsichticheyt/van des tweeden groote en menigvuldige Victorien en van des derden groote stoutigheyt / experientie en couragie; het welcke dan met haer doot weder cesseerde en op hiel/ hoewel dat alle drie haer qualiteytē van kleyn effect geweest souden hebben/ hadden de Provintien met haer middelen haer niet by gestaen: en konde dat verlooren meerder respect ten tijde synder Voor-Ouders gehadt / door hen voor desen Staet niet weder gekregen werden/als door veel groote Victorieuse Oorlogs-daden/ en die en hadt hy noch niet gedaen / oock en hadt hy geen occasie daer toe/ noch was / al hadt hy die gehadt / daer van niet versekert / alsoo't niet vast en gaet dat de soonen erfgenamen sijn van haeres Vaders en Voor-Ouders Victorien / Exempel aen den Jongen Alexander/ Pompeius en anderen.

Wat aengaet dat hy was een Ionck', onversaecht, stoutmoedich Prins / en die hem geen arbeydt noch moeyten ontsagh; dat hadt hy met alle Jonge Heeren gemeyn / en is dat eer een temeraritept of in hem te mispryjsen geweest / als een deucht en te prysen dewyle alle die qualiteyten niet vergeselschapt en waren met de deugt van voorsichticheyt en goet beleyt en groote experientie/ gelijck gehadt hebben de helden en courageuse mannen Scipio,

Hanibal

Hannibal, Sylla, Cesar, Henderick de Groot, Gustavus van Sweden en anderen/en die daer over eerst lof en eer hebben ingeleyt/sulcx dat het niet vast en gaet/dat hy een Heer van groote apparentie was/ of daer dese Landen veel en groote diensten van hadden te verwachten / maar dat veel eer het contrarie in hem te vreesen was/ en dien volgens mede dat in sijn regart / 'trespect en gesag deser Landen by onse Nabuuren en vreemde Potentaten te minder soude geworden hebben.

Wat sijn respect, verstant en authoriteyt belangt / Mitsgaders sijn Proceduren om alles in ruste/stilte ende eenicheyt te houden/ en te conserveren: daer over waeren alle wyse / geleerde oprechte vrome en verresiende Patriotten opt hoogste verwondert en misnoecht/ en konde metter tijt niet anders als grooten twijst en oneeyl tusschen de Provintien/Leden en Steden van dien daer uyt ontstaen hebben: sulcx dat u besluyt mijn Heer dese qualiteyten aengaende/ eer tegen hem als voor hem leggen.

Aengaende sijn gewoonelijcke beleeftheyt, discretie etc. daer was ter werelt geen staet op te maken / hebbende dat gemeyn met alle Heeren en hovelingen in d'uyterlijcke conversatie / te meer alsomen sach dat sijn actie daer mede niet over een en quamen/ so dat wat ghy dien aengaende wilt seggen int alderminste niet en sluyt. Maer ter contrarie was te vreesen dat hy sijn hooft weynich gebroken sou hebben / om de twistende Provintien, Leden en Steden met alle beleefthept/en vriendelijkheyt te bejegenen / ende reconcilieren / gelijckmen dat by sijn dagelijcksche Proceduren insonderheyt tegen die van Hollant wel heeft gesien.

Ten sluyt oock niet met allen wat ghy secht van dat hy van elck een so bemint was. Dewijle het meer als waerachtig is/ dat hy alleen en besonderlijck maer bemint wiert van de Militie/ om dat hy die niet alleen in dienst socht te houden / onaengesien de finantie der Landen sulcx niet konde lyden/ maer oock dat hy de Capiteynen so veel toe gaff / datse haer halve Volck niet en hadden/al om haer aen de hant te houden/en in hem verobligeert te blijven: daer by was hy bemint van eenige sijne creaturen die haer particulier proffyt daer by sochten / ghelijck oock van veel Predicanten die sulcx mede beoogden: Maer gelooft my dat hy door sijne Hollantsche Proceduren de Herten verlooren hadt van alle trouwe Patriotten.

Veel

Veel min quam in consideratie 'tgene wat ghy van sijn Rijcdom Huysen, Steden Landen en Vorstendommen secht: want dat is een deucht in een groot Heer dat hy blijft binnen de Lemijten van zijn inkomste / ja daer van Jaerlijcx noch een goede somme verspaert en opleyt / teghen dat zijn kinderen groot worden en Trouwen om haer eerlijck uyt te setten / ende is dienvolgens al te groot Huys-houden in haer te mispzysen; Prins Maurits verstondt dat oock wel: 'tgeeft aen desen Staet geen luyster meer met allen / dat haer Capiteyn Generael of Stadthouder so veel verteert / als zijn Vader en hy dede: men komt daer door in een kleynachtinge by de Gemeente en groote opspraeck. Sulcx dat alle uwe redenen van kleyne consideratien zijn: oock soudemen met goet recht konnen sustineren en staende houden / dat de Heeren Princen van Orangjen haer meeste respect en luyster dese laetste tachtich Jaren / ontfangen en ghekreghen hebben ten regart van haer Employ en Chargen by de Heeren Staten Generael en de particuliere Provintien / en door het groot Credit dat sy by deselve hadden: dat sy oock daer door 'tmiddel gehadt hebben / om eerlijck te leven en oock veel Milioenen op te leggen / en dat sy oock haer groote Houwelijcken den Staet deser Landen mogen danck weeten. Maer laeten wy't daer laten en de Compaignie daer van t'oordelen geven / hoe verde onse redenen ten wedersyde gefondeert zijn / ende eens gaen hooren wat redenen de Heer van Blyenbergh heeft om zijn gesustineerde vast te maecken. Mijn Heer alst u belieft so sullen wy die gaerne verstaen.

De Heer van Blyenbergh.

Mijn redenen van 'tgene ick heb gesustineert of wil segghen / namentlijck dat de doot vande leste Heere Prince van Orangjen noodich / dienstich en profitabel is / soo wel dese Vereenichde Nederlanden int gemeyn en besonder als specialijck mede zijn eygen Huys en Staet / zijn dese:

Voor Eerst is waerachtich ende elck een bekent dat zijn Vader de Heer Prins van Orangjen Frederick Hendrick zijn eygen Staet en Inkomsten by zijn leven merckelijck had ten achteren gheset / soo met Bouwen / zijn Soon aen des Koninckx outste Dochter van Engelant / sijn outste Dochter aen de Keurvorst van Brandenburg uyt te Trouwen / de Coninginne van Engelant hier te

Lande

Lande een lange tijt t'onderhouden als den Coning van Engelant in sijn Oorloge t'assisteren: ende dat oock hy selve sulcx mede heeft gedaen so met de Begraeffenisse van sijn Heer Vader sijn Schoon-Vader en Swagers t'assisteren/als selfs en sijn Princesse te kostelijc en onordentelijck huys te houden; sulcx dat hy na alle apparentie sijn Leven lanck uyt sijne schulden en lasten niet en soude hebben geraeckt/maer veel eer deselve so vergroot/dat sijn nacomelingen weynich inkomsten gehat souden hebben / waert salic dat hy in't Leven gebleven ende noch veel jaren geleeft hadde: Ende ist mede dien volgens waer/ dat door sijn doot de Mombois of Voocht of Voochden van sijnen Jongen Soon / 'tmiddel en de gelegentheyt hebben gekregen / om door een loffelijcke en prijsselijcke menage / gedurende sijn minoriteyt niet alleen alle des Groot-Vaders en Vaders schulden af te leggen/ maer daer en boven eenige Milioenen contanten te boven te leggen; Ick laete staen / dat daer door oock 't Huys van Orangien/alle vordere lasten/die hem apparent van sijn Schoon-Moeder en Swagers/ over 't Hooft hingen / door sijn doot met eeren sal konnen excuseren / ende is daer niet aen te twijffelen/dat dese Jongen Heer/komende tot sijn Jaren van discretie en op die voet sijnen Staet geregeert werdende alsdan een machtich Geltrijck Prins sal sijn/ende een vryen onbelasten Staet besitten.

Ten Twede: Om dat door sijn doot d'ontsteltenisse van veel duysent Patriotten hier te Lande/over sijne onlanx begaene actien/so by't vangen van de ses Heeren-Leden vande Edele Groot-mogende Heeren Staten van Hollant en West-Vrieslant/en van deselve gevanckelijck na Loevensteyn te voeren etc. Als doort bespringen en belegeren van Amsterdam met het Crijsvolck van desen Staet / Mitsgaders de Jalourschept en vrese die sy daer over van hem hadden / t'enemael is wech genomen/ende aen een zijde geleyt: 'twelcke anders sijn leven lang / al had hy noch hondert Jaren geleeft/ niet geschiet soude hebben/soo seer waren de voorseide gemoederen daer door ontstelt / en tegen hem verbittert en ingenomen: Sulcx oock dat de Stat Amsterdam tot gerustichept/ van haer Gemeynte en behoudenisse van desen Staet / genootsaeckt is geweest te resolveren haer Stat te fortificeren/haer avenuen te versekeren/ haer burgerye te wapenen/en voorts op alles nauwe en strickte ordre van binnen en van buyten te stellen/even

 als

als of sy op de Frontieren lach ende alle daghen haer openbaere Vyant hadde te verwachten: omme voor sulcke en diergelijcke aenslagen en Belegeringe van hem bevrijt te zijn / of om haer in sulcke ghelegentheydt teghen hem te defenderen. Nu wat groote kosten dit voor haer soude ghewееst hebben en wat onstelteniſſe / verbittertheydt / vreese / jalourſheyt en onheyls / dat meer en meer int Landt en Hem metter tijdt veroorsaeckt soude hebben / geve ick een yegelijck te oordelen.

Ten derden: Om dat door zijn doodt de twist / verdeeltheyt en oneenigheydt die alreede door zijn / en zijn Creaturen bedrijf onder de Provintien / Leden ende Steden voor desen Staet was ontstaen / en ongetwijffelt noch meer en meer soude ontstaen hebben / ja selfs oock hier in Hollandt / daer door tenemael is komen te cesseren / die ongetwijffelt anders tot een openbare twist / factie / scheuringhe en verbreeckinghe vande Unie en dienvolgens tot ruine van desen Staet soude uyt ghevallen hebben: en was menschelijcker wijse gesprooken / gheen raedt noch middel te bedencken / om desen twist en oneenigheyt te slissen / by te leggen of voor te komen / soo seer wert die ghestijft en ghevoedt van zijne quade Raden. Nieuwe actien. Wat zwaricheden hier nu aen vast waren geve ick alle goede en vrome Patriotten te bedencken.

Ten vierden: Om dat daer door zijn doodt de affronten die hy de Provintie van Hollandt hadde ghedaen / soo by het vanghen van de ses Heeren van hare Souveraine Vergaderinghe / ende deselve / als boven gheseyt / soo qualijck te tracteren / Item oock met de Steden van Dordrecht, Haerlem, Hoorn ende Medenblick te dwingen deselve uyt de Regeeringhe te stooten en te houden / ghelijck oock Amſterdam de Heeren Burgemeesters Bickers, weder t'enemael is ghereparеert / dat anders niet wel practicabel soude hebben geweest / ende sulcx nochtans heel nootsaeckelijck was / int regart dat de Souverainiteyt van Hollandt daer door op't hoogste was gequetst: zijnde sulck een saecke van geen kleyne zwaricheyt / in kas dat dat niet gerepareert had geworden.

Ten vijfden: Om dat daer door ghereüniceert is sijn tweede Exploot / diemen segt dat hy voornemens was eerst-daegs weder

der int werckt te stellen / ende dat wederom onder't beleyt van Graeff Willem van Vrieslandt zijn Neef / tot welcke eynde deselve den eersten / tweeden en derden October voorleden selfs secretelijck uyt den Hage is geweest / om dien aengaende Oculare inspectie te nemen / ende zijn aenslagen wel te beleggen / even gelijck hy voor zijn aenslag op Amsterdam oock daer binnen was gheweest ten selven eynde / en tot welcken eynde hy van meninge was de Steden van den Briel, Gorchum, Willemstadt, Vlissinge, Rammekens en andere met een nieu sterck Garnisoen te besetten om voor eerst hem van die plaetsen te verseekeren: waer op dat dat nu sach / daer van wert onderscheydelijck gediscoureert / altijdt na alle apparentie had hy int sin sich volkomen Meester van de heele Maes en Zeelant te maken of alle Steden daer op gelegen tot een beginsel van zijn desseyn / dat buyten alle twijffel van meerder zwaricheyt geweest soude hebben / als zijn voorige aenslach en Belegeringhe van Amsterdam / daer van ick als nu niet meer sal spreken / om dat sulcx tijdelijck door zijn doodt Godt Almachtich heeft gepreveniceert.

Ten sesten: Om dat daer door de gesamentlijcke Vereenigde Nederlanden verlost zijn van een slacfachtighe / ist niet Scptische Turksche of Barbarische Regeeringe en Tyrannye / die haer over 't hooft hing / en diemen meende door hem int werck te stellen / en daermede datmen al over langhe besich was gheweest / en dienvolgens / dat daer door d'selve Landen haer ghenoegsame verlooren Vrijheyt wederom hebben verkregen / en van alsulcke Regeringe verlost zijn: ende ist onnodich dat int lange te bewijsen zijn Actien hier vooren verhaelt in Hollandt gepleecht bevesticht dat / want daer uyt blijckt dat hy de Provintie / die noch de eenighe en resterende was / die haer Souverainteyt of Souveraine Regeeringe sochten te mainteneeren / daer van socht te berooven of t'ontsetten / gelijck hy oock dede; ghelijck oock overbloedich dat betuygen zijne Proceduren. In Zeelant / in Gelderlandt die ick hier nu niet en sal verhalen: als oock zijn Proceduren ter Vergaderinghe van de Heeren Staten Generael / die so veel zijn datmen een heel Tractaet daer van soude konnen maken: set hier by dat hy de Militie soo op zijn handt had en aen zijn zijde ghetrocken / dat die altemael / gelijck sy oock wel ront

uyt seyde / den bruy vande Heeren Staten hadden, ja ick weet dat Capiteynen staende opde repartitie van Amsterdam en daer vooren niet beschreven ten tijden dat hyse meende t'overvallen / Persoonelijck by hem t'Amsterdam quamen en haer Personele Dienst aenbieden / om de voorsz Stadt in sijn gewelt te helpen leveren: alle de Werelt weet het hoe schandelijck / hoe verachtelijck hoe oneerlijck de Militaire Persoonen doen ter tijt van de Staten van Hollant int gemeyn / en de Stadt van Amsterdam en de gevanghen Leden int besonder spraken / dattet maer een deel Schelmen / Fielten / Calissen / Verraders en Barneveldisten waren / waerdich Onthooft / Gevierendeelt / Gemassacreert / Uyt-geplondert en Beroost te werden. Veel Leden ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael loegen en lachten in hare vuysten en seyde datse nu de voet op den neck van die van Hollandt hadden gekregen / en datse voorder tot haer desseyn wel soude geraken / ja niemant was in den Haghe soo stout dat hy een eenich woort voor de Gerechticheyt en d'Authoriteyt der Heeren Staten van Hollandt en West-Vrieslandt voor de Stadt van Amsterdam noch voor de ghevanghen Heeren Leden dorste spreken / als heel secreet onder vertroude Vrienden / seker heeft opt de Tyrannye / die ongerechticheyt / de leugen en d'ongebondenheyt in Hollant en specialijck ten Hove in den Hage / gedomineert / 'twas doen / alle vrome herten alle trouwe Patriotten borsten van spijt en sagen malkanderen met weenende Oogen aen / durvende niet een enckel woort opentlijck tegen malkanderen spreken. Maer de goede Godt sach met Barmherticheyt ons aen / en schepte uyt die Dicke duisternis en klaer Licht en bespotte haer alle tot Loff en Prijs van sijn Heylige Naem / ghelyk wy dat nu met ons Oogen klaerlijck sien en met ons handen tasten / sulcx dat wy Nederlanders met waerheyt mogen seggen dat wy door sijn doot uyt de Egyptische Slaverny sijn verlost / die ons alle over 't Hooft hing. Dit sijn dan mijn redenen mijn Heeren die ick hebbe / waeromme dat de doot van sijn Hoogheyt onse Provintien in't gemeen en besonder en sijn eygen Huys en Nakomelingen gansch nodich dienstich en Proffitabel is. En versoecke daer over uwer aller advys en oordeel.

Weetburg. Mijn Heer van Blyenbergh, Ick sal daer op dit

alleen

alleen seggen/ dat ghy in dit deel verde verscheelt van d'opinie die de Predikant tot Delff Domizus Goethals daer van heeft / die noch heel onlangs in sijn gebet opentlijck op den Predickstoel geseyt heeft of gebeden / Onder andere O Heere dewijle de Goddeloſen huyden haer verblyden over de doot van de Heer Prins van Orangien etc. ende wensche dat die Jonghe Heer wat wijser en beter Raetsluyden gehat en gehoor gegeven hadt: de rest laet ick myn Confraters beantwoorden.

Blyenberg. Mijn Heer: dat heb ick oock al verstaen: maer ick kreun my het seggen van die hoofsche Huurling/ die Prince flatteerder en valsche Propheet niet met allen/ en hoop de tijt noch te beleven datmen hem en alle sijns ghelijcken een andere tael op Loevestein sal leeren spreken / want die Princen-verleyders/ en turbateurs van de gemeene ruste en sijn beter waert.

Sorgdal. Mijn Heer ghy sijt dapper ingenomen tegen sijn Hoocheyt lest hooger memorie of sijn actien/ en misduyt die al te seer/ ende kan ick niet geloven dat hy voorhebbens was sijn authoriteyt boven die van de Heeren Staten Generael en particulier te verheffen/ want dat soude inder daet wederom een nieuwe Lycestersche factie geweest hebben/ en die velicht tot sijn groote schande en schade gestreckt soude hebben/ gelijk die tot Lycesters en alle de sijne uyt viel.

Blyenbergh. Wy beleefde even deselve tijden/ maer niet deselve uytkomste/ en soo belieft het God de sijne te verlossen/ nu door dese dan door dat middel/ om te toonen dat hy Almachtich is.

Sorgdal. Even wel kan ick noch niet heel wel geloven/ dat hy so een absolute Regeringe in't hooft had / gelijck ghy sustineert mijn dunckt hy was te wijs daertoe/ om sulcx te ambieren.

Blyenberg. Hoort Heer daer is so weynich twijffel aen te slaen als dat wy tegenwoordich hier by malkanderen vergadert sijn/ en om u en dese gansche Compaignie te vollen daer van te versekeren/ so overlegt eens 'tgeene de twee Haegsche Pausen of Bisschoppen/ die twee gesubomeerde en gedebaucheerde Predikanten / die twee Princen flieflopers en flateerders Lotias en Stermont by sijn leven opentlijck op den Predicstoel in presentie van veel Leden en Steden van Hollant wel stoutelijck tot verscheyde reysen hebben durven bidden. Namentlijck dat Godt Almach-

tich

tich doch dese Landen Onder sijn Regeringe wilde zegenen / dat hy hem (denoterende sijn voorseyde Hoocheyt) Wijsheyt en verstant wilde geven / om dese Landen, desen Staet wel en wijslijck te Regeren: dat God hem wilde bystaen in't Gouvernement deser Landen, even gelijck men bid voor een Souverain/ voorby gaende ondertusschen al wetens en alwillens sulcx te bidde voor de Heeren Staten Generael en Particulier/ daer voor eygentlijck die bede behoort gedaen te werden: Maer neen/ voor die biddende/ vergat men dat/ baden maer simpelijck voor haer Persoonen/ uyt dit alleen kan men wel sien en met handen tasten watter gebrouwen was. Ende daer by sal ick het voor dese tijt laeten/ en voorts refereren aen't Tractaet ghenaemt Trouhertighe Aenspraeck desen aengaende/ en de secrete handelinge van't Engelsch Houlijck.

Vraegdal. Mijn Heer Blyenbergh: Ick moet u noch een ding vragen / aengaende dese slaefachtige ist niet Scytische of Turcksche Regeringe die ons na u seggen over 't hoofd hing/ in wat manieren soeht men die te introduceeren of de Provintien en d'Onderdanen op te dringen na u verstant? want seker ick kan niet sien hoe dat dat hier te Lande practicabel was/ in't regaert dat d'selve Landen en Inwoonders na geen dingen minder willen hooren als na sulcx/ en voor haer vryheyt Lijf en Goet souden opsetten om haer vryheyt te mainteneren.

Blyenbergh. Mijn Heer van Sorgdal ghy spreeckt seer wel en vraegt niet buyten reden/ maer ic sal u daer op dienen so kort als ick kan. Men soude voor eerst geen veranderinge inden Naem en Tijtel van zijn Hoogheyt gemaeckt maer alles op den ouden voet laten gaen hebben / en de Provintien int gemeyn en besonder als oock den selven Gemeenten in haer opinie ghevoet hebben / datse waren Vrye Souveraine Landen Staten en Volckeren/ niemant subject als God alleen/ maer ondertusschen soude hy d'authoriteyt der Respective Staten so besnoeyt/ besneden gecorrumpeert en onderdruckt en sijn authoriteyt sodanich daer-en-tegen over al met force en list ingevoert hebben / dat alle Provintionale Collegien hem soude hebben geweken / ja so/ dat niet een in weynich jaren tegen hem soude hebben durven kick seggen, en daer toe soude hy in't eerste gebruyckt hebben sijn creaturen die aen hem of sijn voorsaten

saten verbonden sijn / als de Heer van Aertsbergen in't quartier van Zutphen/ sijnde deselve op de bede van Prins Maurits aldaer inde Ridderschap genomen / doch op sekere Voorwaerde en conditien / de welcke hy daerna door practique uyt het Protecol heeft doen scheuren. De Heer Verbolt int quartier van Nimmegen dat lang sijn Raet en creatuur is geweest en heel wel te leyden is. De Heer van Spijck wiens Vader wesende een Brabander op't versoeck van Prins Maurits in Hollant genaturaliseert ende inde Ridderschap aldaer opgenomen is. De Heer van Renswou tot Utrecht oock sijn dubbelde creatuur en wel bekent: voorts Graef Willem in Vrieslant dat sijn gewiste slaef was/en waerom/weet die wel. Eyntlijck den godlosen schelm en Griffier Cornelis Musch die over al sijn creaturen heeft en met beloften / en giften en gaven oock over al toe te brengen is : die oock de aldervoornaemste Raet en opstoker is geweest van sijn Hoocheyt; ja die tot dien eynde verscheyde nachten en een twee uuren by hem is gegaen corts voor sijn tocht na Amsterdam om die daer toe te animeeren en 't instrueren. Dien volgende soude hy voor eerst 'tsurviantschap van sijn Soon in de wieg leggende hadt hy niet gestorven vast geset hebben / om sijn Staet van het Stathouderschap en Capiteinschap Generael voor sijn stam erffelijck te maken. Voorts soude hy den heele Staet deser Landen op den naem van de Heeren Staten Generael met eenige weynige aldaer sittende sijn Creaturen na sijn eygen sin en appetijt voorts geregeert hebben/ sodanich alst hem en haer goet soude duncken/en wie hem daer tegen soude hebben willen opponeren/ soudemen met de militie van't Lant terstont op't lijff gevallen hebben/even gelijcmen Amsterdam hadt gedaen / en gedwongen sijn gesustineerde na te laten/ even oock gelijck hy tot Nimmegen over Jaer proceedeerde/ wat dunckt u mijn Heeren van dese nieuwe forme van Regeeringhe ? had hy die niet al verde gebracht ? gelooft my hy souder na alle apparentie daer toe gebracht hebben/ had hy noch eenige weynich Jaeren mogen leven / en quyt hadden wy daer mede onse vryheyt geweest die ons so waert is en so duur staet.

Sorgdal. Mijn Heeren al genoech daer van gesproken / laet ons een ander propoost beginnen : De Heeren Staten Generael van alle de vereenichde Provintien/verstaen ick dat in den Hage

beschre=

beschreven sijn / om gesamentlijck te delibereeren wat haer nodich is in dese gelegentheyt te betrachten / haer dunckt u datse un sullen aenleggen met de jonge geboren Prins van Orangien?

Weetbergh. Wel ick dencke datse die Stathouder en Capiteyn Generael sullen maken / en hem voochden stellen / en een Luytenant geven / tot dat hy mondich is om selfs die Staet te bekleden / en seker de groote en menichvuldige diensten van sijn Voorsaten of Voorouders meriteren dat wel en meer.

Blyenberg. En mijn dunckt datse heel onwyselijck daer aen souden doen: want daer mede besat 't huys van Orangien erffelijck beyde die Staten / en was genoechsaem souverain van dese Landen: na de doot van Wilhelmus d'eerste en dede sy dat niet / waerom soude sy dat nu doen? daer en sijn ooc geen reden toe ter werelt: en so wy onse vryheyt willen behouden ghelijck wy schuldich sijn / so en vermogen sy dat oock niet te doen: selfs in Duytslant hebben de Keurvorsten en Vorsten des Rijckx / sulcx noyt gepractiseert/selfs niet in't huys van Oostenrijck/dat nochtans meer dan twee hondert jaren achter een in't besit geweest is van derselver Keyserlijcke digniteyt maer de Keysers hebben die voor haer soonen gesoliciteert al redelijck out sijnde / en ten naesten by bequaem om te Regeren.

Vraegdal. Meent ghy dan datse geen Stathouder sullen maken noch Capiteyn Generael?

Blyenberg. Dat kan ick niet seggen: eenige seggen van neen/ en dat de Heeren Staten respective elck in haer Provintien 't recht van't Stadthouderschap sullen intrecken/ende dat selfs exerceeren voorgevende dat / dewijle sy de souverainiteyt besitten en representeren / op haer Lant-dagen of Staetsche Vergaderinge dat daerom onnodich is een Stathouder te stellen in haer plaetse. Maer wel dattet ten tijde Caroli quinti ende Philippi nodich was/ door dien deselve meest absent en buytens Lants waren. Ende aengaende het Capiteynschap Generael dewijle dese Landen nu in Vrede sitten so achten veel Luyden dattet onnodich is een Capiteyn Generael te maken/en dat wy ons/al quamer wat te doen of yet voor te vallen / met de Maerschalck de Heer van Brederode wel sullen behelpen / en by gebreck van dien met de Heer Graef Maurits Generael van de Ruyterye/ Graef Willem Stadthouder

houder van Vrieslant en de Heer van Beverwaert.

Vraegdal. Maer mijn Heeren wat dunckt u van die voorslach.

Blyenberg. Deselve staet my gansch niet wel aen: 'tsoude mijns achtens oock een seer quade en schadelijke resolutie zijn/so wel ten aensien van den algemeenen Staet deser Landen en de Souverai-ne Regeringe derselver int gemeyn als van elck Provintie/Stadt en Lidt van dien int besonder.

Vraegdal. Ick bid u mijn Heer geeft ons daer van u redenen.

Blyenbergh. Dat sal ick doen met het beste fatsoen dat ick kan/ ende sal dat stuck uyt de gront ophalen. De gemeene Provintien of Bontgenoten moeten dit weten/ dat sy de Jonghen Heere Prince van Orangien ghekomen zijnde tot zijn mondighe jaren niet en sullen konnen weygeren d'alderhoogste Dienst/Cherge en Digniteyt van desen Staet / ja het Stadthouderschap en Capiteynschap Generael en so Ampel en breet als zijn Vader en zijn Voor-Ouders hebben ghehadt / en voornamelijck by aldien dat die plaetsen alsdan van kant zijn en by niemant bedient werden / en sal hy geen sestien jaren out zijn / of men sal hem dat ongetwijffelt moeten deffereren: want hy sal tot dien eynde alle de Provintien op en neer reysen en over al Vrienden maken / die hem dan niet en sullen manqueeren op hoope van groote Benefitien voor Haer en de Haren; aen Gelt salt hem oock niet ontbreken noch aen gunst om tot zijn voornemen te komen: Hy sal voorhouden met wat groote neersticheyt/ sorgvuldicheyt/kosten arbeydt en moeyte zijn Voor-ouders ghehadt hebben / int oprechten / beschermen en vergrooten van desen Staet / Item wat al perijckelen en zwaricheden sy daer over hebben uyt-gestaen en wat Benefitien / Presentatien / en gunsten geweygert. In somma dat sy naest God de fondamenteurs zijn geweest van desemachtige Republique / en die voor deselve soo veel Heerlijcke Victorien / en een seer glorieuse eynt van haer langdurighe Oorloge hebben verworven. De gunst van't ghemeene volck sal hy buyten alle twijffel mede hebben / gelijck oock het faveur en seer stercke Recommandatien van veel groote Potentaten. Dit behoorde de Vereenichde Nederlanden te ghemoet te sien /

ende wijselijck sulcx voor te komen: namentlijck daer mede of datse tijdelijck een ander Stathouder en Capiteyn Generael maken / of datse die beyde Staten begraven/ als dese Landen in dese tijt en gelegentheyt ondienstich sijnde / ende datse in plaetse van dien een ander uytsteckende en doorluchtige Staet oprechten die t'opper gesag of opsicht heeft/ so aengaende de Politique Regeringe als de Militie en fortificatie deser Landen/ doch op alsulcke instructie en onder alsulken eet alsmen ten beste van't gemeen en de Provintien in't besonder nodich en dienstich sal vinden. Ende daer mede sullen sy voorsichtelijck voorkomen alle de peryckelen en swaricheden diese tot noch toe subject sijn geweest/ wegen de Cherge van't Stathouderschap en Capiteynschap Generael. Sijnde niet eens daer aen te twijffelen/ so sy daerinne geen veranderinge in en maken/als geseyt/ by de minoriteyt van desen Jongen Heer / dat sy dat daer na nummermeer sullen konnen doen / en dien volgens dat sy wel haest sullen vervallen onder derselver souveraine en absolute Regeringe.

Hier by so moeten de Vereenichde Nederlanden oock dit weeten dat sy haer Sauveraine Regeeringe so niet en moeten veranderen datse het alderminste gedeelte noch aensien niet en soude hebben noch houden van een Monarchicale Regeringhe / diese van aenbeginne tot noch toe hebben gehadt en doorgaens sorchvuldelijck gepractiseert/ namentlijck in de Persoon van haer Stadthouder/ doch voornamentlijck haer Capiteynschap Generael: dese veranderinge/ die ghy segt datse voor hebben/soude dese Landen daeromme oock pericuLeus sijn: sy sijn oock by haere sodanige Regeringe als ick segge / datse houden moeten / al te wel gevaren/ om die so licht te abandoneren: 'tsoude oock een aensien hebben als of onse Voorouders niet wijs genouch geweest sijn/ om desen Staet te formeeren / so als die nodichst en de Landen proffitelijckst was / ende met de humeuren der Ingesetenen best over een quam en insonderheyt van de gemeene man oft gemeyne Volck/ dat altijt een uytsteckent hooft begeert/ en anders niet wel in den toom gehouden of geregeert kan werden. De fondamenten waer op oock eens den Staet gebout is/moetmen of machmen so licht niet veranderen: Men siet en heeft by lange of groote ervarentheyt bevonden/ dat die Regeringe de alderbeste is/ die

gemengt

gemengt is of driederley / of yets gemeen heeft met de Monarchicale yets met de Aristocratische en yets met de Democratische Regeringe / gelijck wy tot noch toe gehadt hebben / exercerende de Monarchie in den Persoon van den Stadthouder en Capiteyn Generael. d'Aristocratie in de Staetsche Regeringe ende de Democratie in de Vroetschappen / Steden / Gilden en Burgeryen. De Outste / grootste / wijste / voornaemste en aensienelijckste Staten / t'sy dan Coninckrijcken of Republiquen van EUROPA huyden ten dage practiseren dat oock so. En komt die manier van Regeringe met de civile menschelijcke societeyt oock best over een ende insonderheyt onse Nederlantsche humeur requireert die oock wel specialijck: en daeromme maken wy oock Presidenten, Canceliers, Amptluyden, Drosten, Baljuwen en andere hoge en opperhoofdicheden alhoewel datmen die soo eygentlijck niet van doen heeft / of sonder die ons wel souden konnen behelpen / immers so het schynt ende daerom ben ick van dat advys / dat wy nodich dienen wederom of een Stathouder en Capiteyn Generael te maken / of een Generael of Generalissimus, so wel tot eer en luyster van desen Staet / als tot dienst derselver.

Onse Nederlanden sijn van nature factieus en twistig / en voornamentlijc by tijde van Vrede / datse met niemant oorlog hebben / gelijcmen dat van outs altijt so heeft bevonden / selfs by de voorgaende Treves / ende gelijckmen alrede de beginselen van een seer groote twist en factie in dese cleynen tijt dat wy in vrede hebben geseten bespeurt hebben. So is dan ons of dese Landen op't hoogste nodich een hooch aensienlijck persoon / om in sulcke gelegentheyt de gerese twisten ter neer te leggē / de factien in tijts te dempen en partijen met malkanderē te reconcilieren. Ende gelijc wy een groote en considerable Militie hebben / mitsgaders so veel stercke Steden Frontieren en plaetsen / en dien volgens soo veel Magasynē / als eenig Staet in de werelt. So is voor alle dingen nodig datter yemant tot hooft en opsicht van deselve wert gestelt die gestadich zijn ooge daer op heeft / dat elck by zijn devoir blijft en alles net en puntueel wert onderhouden / en die sijn werck daer van maeckt. Sodanigen persoon is oock nodich in't ontfangen onderhouden en depescheren van alle Ambassadeurs / Agenten en Residenten aen desen Staet. Item / tot de correspon-

 den-

dentie met alle Buyten Lantsche Koningen / Republiquen/Prin-
cen Heeren en Steden met de welcke desen Staet in't verbont of
in Vriendtschap zijn. Item oock insonderheyt tot de secrete in-
telligentie en Correspondentie met alle Buyten-landtsche Am-
bassadeurs / Residenten / Agenten / Consuls / Pensionarisen
en alle andere secrete Correspondenten. Doch al waerder
maer dese eeninghe reden dat de Provintie van Vrieslandt zijn
Stadthouder heeft / en de Stadt Groeningen en Omlanden op nieu
zijn Excellentie Graef Willem daer toe hebben verkooren / soo
behoorde de Provintien van Gelderlandt, Hollandt, Wtrecht,
en Over-Yssel niet minder te doen / en dat om veel meer redenen
hier te lang te verhalen / die ick om de kortheydt sal overslaen.

Doch verstaet nu wel: mijn meninghe en raet is / dat echter
dese Vereenighde Nederlanden haer Regeeringhe daer nae die-
nen te rechten en aen te leggen / dat de Souveraine Regeeringe
soo wel van hare algemeene Staet als van elck Provintie in't
besonder / gheheel en al ongeschent blijft / sulcx datmen met
waerheydt mach seggen datse inder daet Souverain zijn elck int
particulier / ende insonderheyt oock ghesamentlijck vereenicht
een Vrye Republique maecken / daer niemant anders als sy de
Souveraniteyt exerceeren / en dienvolgens datse voorsichtelijck
hebben toe te sien en goede sorge te draghen dat niemant ter we-
relt / noch Staten Generael / noch Raet van Staten / noch ee-
nich Provintie int besonder / noch Stadthouder / noch Capi-
teyn Generael / noch Generalissimus in haer Souveraine Re-
geeringhe haer de alderminste afbreuck niet en doet / of sulckx
tracht te doen / of die int geheel of deel aen haer of hem soeckt te
trecken. Ja datse alle occasien van dien in tijts met goede wet-
ten / instructien en ede Prevenieren en alsoo alle gaten van
dien toe stoppen.

Soo is oock echter mijn meeninge / dat dese Vereenichde Pro-
vintien haer Regeeringe daer na moeten richten en aen legghen /
dat sy en niemandt anders het opperste ghebiet houden over ha-
re Militie / en daer van haer Stadthouder / Capiteyn Gene-
rael of Generalissimus niet soo veel authoriteyts geven als van
een Compagnie te verplaetsen; maer dat sulcx voortaen geschiet
met zijn advijs op d'ordre van den Raet van Staten / en dat de
Militie daer toe werde be-eedicht. Noch

Noch dienen sy onder malkanderen voor een Eeuwighe en onverbrekelijke Wet vast te setten en Heylichlijck malkanderen te Sweeren / dat noyt noch nimmermeer eenighe veranderinge in haer Vry en Staetsche Regeeringhe en sullen maken en by haer Vryheyt blijven / sonder oyt of immermeer een Souverain te maken / of haer Generalissimus meer ter authoriteyts geven / ten sy met ghemeene goet vinden: het welcke by de Unie van Utrecht versuymt is te doen / ende nochtans wel noodich is gheweest om redenen die ick hier nu niet en sal verhalen.

Noch sal noodich zijn / ghebruyckende de Minoriteyt van den Jonghen Prince van Orangnien / vast te setten / datmen van tijdt tot tijdt de Stadthouder en Capiteyn Generael of de Generalissimus wesende overleden tot het selve sal avanceren het huis van Orangnien / by soo verde dat aldaer een bequaem en abiel Persoon / om dat Ampt wel te bekleden in wert bevonden / maer so niet datmen die dan sal nemen uyt d'andere Linien van 't Huis van Nassouw / soo daer mede yemant Capabel toe is. De redenen waeromme / zijn mijns achtens / onnodich hier te verhalen / alsoo ick my verseker e datse u alt'samen heel wel bekent zijn: en alwaert maer die alleen / datse met haer goet en bloet soo wel d'een als d'ander ons / inden beginne tot den eynde toe soo trouwelijck / neerstelijck / en sorghvuldelijck in alle onse zwaricheden en Oorlogen hebben by ghestaen / en noch bystaen / soo is dat ghenoech.

Ende op desen Voet sullen de Vereenighde Landen hier naer / als den Jongen Heere Prince van Orangie Stadthouder en Capiteyn Generael of Generalissimus sal zijn / kleyne zwarichept daer in behoeven te maecken / of eenichsints te vreesen dat hy haer de alderminste af-breuck in haer Souveraine Regeeringe sal doen.

Ende daer door wert oock in tijts gepræveinieert en gecontramineert d'aspiratie / en ydele hoope van de Heer van Brederode na de Souveraniteyt van Hollandt daermede dat hy ghestadich zwanger gaet / lettende op alle occasien ende insonderheydt op dese teghenwoorwoordige gelegentheyt / dat hy 't opperste hooft vande Militie is en d'eerste van d'Edele in Hollant / en behoef ick dit met veel redenen niet te bewijsen / zijn eyghen

Handt

handt en Brieven ghetuyghen dat meer als al te veel daer by daer hy seyt en voorgeeft; Dat hy is ghebooren Graef van Hollandt.

Insonderheydt sullen hier door werden ghecontramineert en ghesupprieert of in haer schadelijcke Desseynen ghestut/ alle die ghene die van tijdt tot tijdt sullen sien uyt te wercken het Stadthouder en Capiteynschap Generael voor den Jonghen Heer Prince van Orangien in zijn teere Jonckheyt/ gelijck daer zijn de Princessen Groot-Moeder en Moeder. Graeff Willem van Vrieslandt/ Capel/ Renswou/ Aertssen/ Verbolt/ Knuyt/ Musch/ de Predikanten Goethals/ Lotius/ Sterremont/ Teeling en andere haer Creaturen/en dewelcke nu soo woelen en kuyppen door alle de Provintien/ datmen doch geen Stadthouder noch Capiteyn Generael soude maken/ maer de Chergen onbekleet laten/ nu sy sien datmen den Jongen Prince die niet en wilt defereren; met voorgeven dat sulcx onnodich is/dewijle dat wy met den Coning van Spaengnien Vrede hebben; en dat eygentlijck en alleen daerom/ om de Verkiesinghe van een ander Stadthouder Generael te steuyten/ en soo met ghemack en ghelegentheydt haer voorsz versoeck uyt te wercken; en dan desen Staet naer haer appetijt te regeeren: Dat is dan mijn gevoelen en oordeel aengaende dit stuck/ en mach ick wel lijden datmen 'tselve wel rijpelijck examineert en censureert.

Weetberg. Mijn Heer ick heb wel verstaen wat de Heer van Blyenberg heeft voorgeslaghen en gheproponeert: en weet voor mijn hooft weynich anders daer op te segghen/ dan dat my dunckt dat de Cherge van 't Stadthouderschap en Capiteynschap Generael/ of het Generaelissimischap van desen Stat dat van kleyne consideratie sal zijn/ dewijle de Respective Provintien d'Electie van haer Magistraeten/ Schout en Schepenen/ Presidenten en Raden van Justitie en voorts alle Offitien noodich in de Politique Regeeringe/als oock d'Electie van vacerende Capiteynschappen en andere Militaire Officien op haer Repartitie staende/aen haer willen trecken/ en die selfs begheven. Dat voor desen de Stadthouder plag te doen/ en dienvolgens datter niemant van consideratie dat op de Voet soude willen accepteren: ghelijck oock ghenoeghsaem is af te nemen uyt het segghen van

den

den schrijver van de Laure-Krans, die men voorseker hout de Predikant Sterremont te zijn / die dan veel liever sept hy Borger-meester van Amsterdam, ja Pensionaris van Medenblick soude willen sijn, als soo een Stadthouder.

Blynberg: 'Tis waer dat de respective Steden en Provintien daer op uyt sijn / om veel dingen aen haer te trecken die voor desen aen de Stadthouder stonden en gedefereert waren / maer of sy daerinne wel bedacht sijn daer slaen ick al grote twijffel aen en vreese dat sy daer inne de al te hongerige en dorstige menschen sullen slachten / die door alte veel spijse en dranck na haer te nemen haer selven en haer gesontheyt veel te kort doen/ en in een dootlijcke kranckheyt vallen / en dien volgens dat het voor haer veel beter waer geweest / dat sy by haer voorige soberheyt en abstinentie waren ghebleven. Mijn meeninge geloof ick verstaje wel: en soude ick daerom de respective Provintien Raden niet al te veel van't Stadthouderschap en Capiteynschap Generael tot haer te trecken / maer ghenouchsame eerlijcke preeminentien daer by te laten/op dat die plaetse sijn behoorlijck respect en eerwaerdicheyt behout: wat Voorts de Predikant Stermont die aengaende sept/daer moet ick om lacchen/dan 'tis goet dat hy hem daer over verklaert / so salmen hem dan voor by gaen op de nominatie van't Stadthouderschap/en andere liever kinderen daer mede voorsien: wel wat laet hem die geck duncken.

Vraegwel. Mijn Heer wy hebben u seer wel verstaen / en sullen op een andermael onse bedenckinghe daer op segghen om nu tijt te winnen / en van wat meer andere saecken te spreken / die na ons oordeel / eerst dienen voor te gaen: als namentlijck van wiemen tot Stadthouder en Capiteyn Generael of Generaelissimus behoort te nemen/als de Provintië of de gemeene Bontgenoten daer toe souden verstaen/ dewijle datter vier Persoonen sijn die elck in't besonder meynen of haer laeten voorstaen / dat sy voor anderen daer toe behooren gepreferceert te werden / als namentlijck Graef Mauritz, Graef Willem, De Heer van Brederode ende de Heer van Beverwaert.

Blyenberg. Mijn Heeren: Ick sal u mijn gevoelen dien aengaende oock ront verklaren / en segghe: dat ick niet en geloove dat de Heer van Brederode noch de Heer van Beverweert sulc-

ke

ke gedachten hebben / of een enckel woort daerom soude willen spreken/ick laete staen opentlijck dat versoecken of solliciteren/als wanneer de twee andere Graven sulcx doen want sy daer te wijs en te discreet toe sijn : Sy weeten wel datmen tot die Amptenof Staten niemant anders mach noch behoort te nemen als een uyt het Huys van Nassouw / so langeals daerinne een capabel persoon te vinden is : de redenen waeromme / sijn / mijns achtens/ hier onnodich te verhalen : alsoo die elck een wel bekent sijn. Voorts wat aengaet de twee genoemde Nassousche Graven / ick bekenne seer gaerne datse alle beyde daer toe Capabel sijn / doch d'een meer als d'ander / en dien volgens datmen een van beyde toe behoort te nemen.

Vraegwel. Mijn Heer : secht ons nu doch met eenen wie na u verstant van die beyde Heeren datmen daer toe behoort te avanceeren ?

Blyenberg. Mijn Heeren is die vraege wel antwoort waerdich ? wijst dat hem selven niet?

Vraegwel 'T is waer : en wy sijn daerinne oock wel van een gevoelen / maer wy souden gaerne u opinie daer op hooren / eer wy ons daer over tegen u ons verklaren / daeromme communiceert ons die.

Blyenberg. Na mijn verstant behoortmen sijn Excelencie Graef Maurits voor sijn Excelencie Graef Willem daer toe te promoveren : Want.

En is die voor Eerst, niet d'eerste of voorste ten aensien van sijn afcomste en geboorte / wesende de Soon van Graef Jan van Nassou / die de twede Soone was van den ouden Graef Jan van Nassou eertijts Stadthouder van Gelderlant/en die de voornoemste Autheur / en uytwercken is geweest van de naerder Unie van Utrecht : daer Graef Willem de Soone is van Graef Ernst de seste Soone van de voorseyde Graef Jan van Nassouw. Men soude hem daerom groot ongelijck doen datmen Graef Willem voor hem daer toe promoveerde. De Provintien vertrouwe ick datse dat oock sullen considereren/ ende in dat deel de wijse ordre en Regeringe van Vranckrijck navolgen/ die altijt die voet gehouden hebben in't afsterven van eenich linie van 'thuys van Capet ; namentlijck datse die daer aen volgende

tot

tot de Koninckliicke Dignitept hebben verheven / sulcx dat by sodanige ordre nu tegenwoordich de Linie van Bourbon daer tegenwoordich in de Possessie is van den Kroon.

Ten Tweede: En is zijn Excellentie Graef Maurits oock niet de oudtste en presentabelste? zijnde nu al ontrent 47. Jaren out / daer zijn Excellentie Graef Willem noch geen 32. Jaer en heeft: hadde Esau zijn eerste geboorte niet verkocht en veracht / soude hy de groote zeegeninghe van zijn Vader voor Jacob niet genoten hebben? gelijck oock Ruben / had die door zijn grouwelijcke sonden deselve niet verbeurt? zijn Vader de Patriarch Jacob dat op zijn Doodt-bedde wel expresselijck getuygt en protesteert / als de Patriarch Joseph sach dat sijn Vader Jacob sijn Jongsten Soon Ephraim voor sijn oudste Soon Manasses wilde zegenen, so beviel hem dat qualijck, en vatte sijns Vaders hant dat hyse van Ephraims hooft op Manasses hooft leyde, seggende niet alsoo mijn Vader dese is de eerstgebooren: Genesis 48. 17. Hier by staet noch te considereeren dat zijn Excellentie Graeff Mauritz nu even al tot sulcken ouderdom is gekomen / alsmen tot sodanige qualitept soude konnen wenschen / hebbende nu dien volgens al afgeleyt de onbedachtsaemheyt / kleyne sorge/achterdocht / lichtgeloovigheyt / mitsgaders: alle andere fouten en gebreken daer de Jeught en Jonckheydt gemeenlijck mede besmet is / ende in plaetse van dien aengenomen de gewoonelijcke sorgvuldicheyt / bedaertheyt / afterdocht wijse en rijpe Overleggingc en geseggelickheyt van d'outheyt: dinghen daer onsen Staet op't hooghste aen gelegen is/en in een Stadthouder / Capiteyn Generael of Generalissimus voor al gerequireert werden/ ende of wel de Heere Graef Willem in dat deel oock te prysen is / so kan hy dienaengaende so verde niet sijn gekomen als sijn Excellencie Graef Mauritz. Want 'tis een out waerachtig spreeckwoort: De wijsheyt komt niet voor de Iaren. Wat d'een en d'anders achtbaerheyt postuur, wesen en presentie belangt/ daerinne overtreft sijn Excellentie Graef Maurits so verde sijn Excellentie Graef Willem als den lichten dach de morgenstont; een gave die niet kleyn is te achten in een persoon van sulcken Staet/representerende de Souverainitept / glorie en Excel. van dien. Doen Saul van Godt tot een Coning over Israel verkoren was, ende

D het

het volck sulcx hoorde, liepen sy heenen en haelde hem, en doen hy onder het volck trat was hy een hooft langer als het volck: 1. Samuel 10. so is dan de fraeye presentie in alsulcken persoon ooc een sake die God selfs acht noodich en dienstich te zyn.

Ten Derden. En is sijn Excelencie Graef Mauritz oock niet ongelijck veel langer Jaren in dienst geweest van dese Lande als zyn Excilencie Graef Willem: want hy nu al over de dertich Jaren dien dienst bekleet heeft / ende dat met weygeringe van hoog ende groote chergen buyten desen Staet: ende dat op hoope van hier te Lande by occasie tot beter avancement te komen / als hebbende sijn lijf en leven desen Staet eenmael voor eeuwich opgeoffert: daer syn Excilencie Graef Willem noch geen vijftien Jaeren den dienst deser Landen heeft betreden: De reden / de billickheyt brengen sulcx mede datmen de sodanige voor anderen avanceert: Men soude hem oock aftronteren somen Graef Willem voor hem avanceerde / ende oock desen Staet te kort doen.

Ten Vierde. En is zijn Excellentie Graef Maurits oock niet de Gereleveerste in Chergen soo raeckende de Policye als de Militie / als wesende Stadthouder van weghen zijn Keur-Vorstelijcke Doorluchticheyt van Brandenburg over 't Vorstendom Kleve / de Graefschap Marck / dat oock wel soo goet en groot als een Vorstendom is / voorts van de Graefschap Ravensberg en de Heerlijckheyt van Ravensteyn; Daer by wesende Luytenant Generael van alle de Ruyterye deser Landen. Daer tegen zijn Excellentie Graef Willem maer alleen Stadthouder is van de Provintie van Vrieslant so veel de Policye belangt/ende maer Collonel so veel zijn Militaire Chergen betreft.

Ten Vijfde: Soo is oock zijn Excellentie Graef Mauritz de Eervarenste van haer beyden / soo wel in de Policye als de Militie hebbende hem met een sonderlinge neersticheyt van Jongs af daerinne gheoeffent / sulcx dat hy over twintich jaren die Eer en Reputatie gehadt heeft dat hy metter tijdt de tweede Prins Maurits soude werden: Ende geve zijne Actien in Brasil niet genoegsame getuygenisse van dese zijne uytstekende Deucht / en watmen van hem in tijt en wijle heeft te verwachten:

Ten Seste: En is zijn Excellentie Graeff Maurits oock niet de

de Doorluchtigste en Vermaerste van hun beyde? zijnde bekent/ vermaert/geacht en ge-eert door heel EUROPA, AFRICA en AMERICA voor een Dapper/ Wijs/ Kloeck Soldaet/ Capiteyn/Krijgs-Overste en Goberneur: daermen van Graeff Willem nergens Buyten-Lants en weet te spreecken.

Ten Sevenste: Soo is oock zijn Excellentie Graeff Mauritz een Graeff des Rijcx/ ende dien volgende een Lidt van't Duitsche Rijck/ ende die met zijn Keyserlijcke Majesteyt mitsgaders alle Keur-Vorsten en Vorsten aldaer familiare correspondentie hout; zijnde van meest alle deselve seer wel besint/ gheacht en ghe-eert; het welcke een saecke is daer desen Staet sonderling veel is aen gelegen/ gelijck sy dat by 'tleven van Prins Willem en Mauritz wel bevonden hebben: namentlijck datse daer door altijt wisten watter om ging/ en tegen haer so aen't Keyserlijcke als Koninckljjcke Hoff van Spagnien gebrouwen wiert/ en hoe sy haer daer tegen hadden te dragen. Sijnde dit een point van meerder consideratie alsmen wel meent/ voornamentlijck nu wy by 'tleven van Prins Frederick en Willem daerinne vry wat nalatich zijn gheweest/ ende t'enemael daer in soude versterven by't Generaelschap van zijn Excellentie Graef Willem.

Ten Achste: So is zijn Excellentie Graef Mauritz oock de aengenaemste, beminste en liefralichste, en dat voornamentlijck ter oorsaecke vande leste Proceduren van zijn Hoogheydt Prins Willem/ te weten het besetten van 'thooft en consequentelijck de Ed: Grootmogende Heeren Staten van Hollant en West Vrieslant met sijn soldaten het gevangen nemen van de ses Heeren Leden van haer souweraine Vergaderinge/ het gevanckelijck vervoeren derselver na Loevensteyn/ het bespringen van Amsterdam/ en het belegeren van dien met het Krijschvolck vant lant. Mitsgaders die sijn voorseyde Hoocheyt wederom voorhadt/ by aldien hem de doot daer te vooren niet en waer overgekomen/ van alle t'welcke de voorsz Graef Mauritz so onnosel en innocent is geweest als het kint datte nacht ghebooren is/ en waer over hy oock soo misnoecht en onstelt wiert als hy sulcx hoorde/ als of hy een mede Burger van Amsterdam en een oudt Hollander waer gheweest: daer ter Contrarie de voorseyde Graef Willem van alle 'tselve is geweest niet alleen een vande voornaemste Raden/ maer oock de eenige ende principaelste ex-

ecuteur van die onbedachte periculeuse en de gemeene Staet deser Landen seerschadelijcke desseynen / behalven dat hy hen in't exploot van Amsterdam/ als hy hoorde/ sach en vernam dat syn Volck te laet by quam en sijn aenslach ghenouchsaem misluckt was/so onmanierlijck / spottelijck en bitter heeft vertoont en gedragen dat hy van spijt en gramschap zijn hoet met voeten trat/ hem selven in zijn arm beet/ende parlemente en sacremente of hy vol Duyvelen was: Die oock den 1.2. en derde October lestleden secretelijck uyt den Hage is gheweest om oculaire inspectie te nemen van eenige plaetsen om die t'overvallen met sijn Crijsvolck/ daer van hy al wederom het Commande soude gehadt hebben. Waer door de voorseyde Graef Willem niet recht vervallen is in de eeuwighe haet van alle trouwe en waere lief hebbers van desen Staet / ende niet waerdich is tot eenige hooge Cherge meer gheemployeert te werden / als zijnde inder daet een persoon die daer mede betoont heeft dat hy d'Ambitie van zijn Hoogheyt en zijn particulier Interest hoger en meerder heeft geacht als de gemeene ruste en welvaert deser Landen/ dan 'tis geen wonder hy heeft dat van niemant vreemts / maer van sijn Vaertje en Moertje/gelijck alsmen dat in sijnen tijt so voor Bruynswijck en in Vrieslant wel gesien heeft: soudemen dan dese man / van sulcken slechten verstant/van sulcken kleyn oordeel en afterdocht/van sulcken bitterheyt en haet tegen onsen Staet en welvaeren prefereren / voor so een Heer Graef Mauritz? mijn dunckt wy waren niet beter waert als verbasterde Batabiers of Nederlanders genaemt te werden.

Ten Negenste: So is sijn Excelencie Graef Mauritz oock de bequaemste van hun beyde in dese tegenwoordige gelegentheyt der Lande of gemeene welvaert derselver: so ten aensien vande Westindische Compagnie of 't restablissement van haer vervallen Stact en Aparente Oorloghe met Portugael / als ten regaert van de Confederatie met Engelant / de Reconciliatie en afrekening met de Provintien de Vernieuwinge vande Unie / de reformatie in de Regeringe / en de veranderinge in't Stadthouderschap en Capiteynschap Generael of 'tmaken van een Generaelissimus / altemael saken van so groote consequentie/ als opt dese Landen sijn overgekomen/ en die nootsaeckelijck nochtans alt'samen afgehandelt moeten werden / met noch veel andere/

daer

daer van wy hier voren oock hebben gesproken: sulcx datmen met recht wel mach seggen: hebben dese Landen oyt van node gehat een Godvruchtich religieus/ vreetsaem/ wijs/ voorsichtich/ bedaert/ bejaert/ onpartydich/ neerstich/ ghetrou/ ervaren/ en bemint Stadthouder of Stadthouders/ Capiteyn Generael of Generalissimus/ gelijck sijn Excellencie Graef Mauritz is/ tot uytvoeringe en beslechtinge/ van alle 'tgunt voorschreve/ so is het nu: Ende hebben d'oude Romeynen eertijts in diergelijcke gelegentheyt/ haer oock altijt voorsien van sodanighe Consuls, Dictators, en Triumvirs als haer best/ noodich en dienstich waren/ tot uytvoeringhe en beslechtinge van alle hare saken; niemant daerinne aensiende/ oock sonder acht te slaen/ op d'Interesse/ af solicitatie van d'een of d'ander/ die daer na stonden/ en haer lieten voorstaen/ dat sy die plaetsen boven anderen waerdich waren oock sonder acht te slaen of die Persoonen arm of Rijck van groot of kleyn geslachte of van Edele of burgerlijcke huyse waeren/ als van Cincinnato/ Camilo/ Fabio Maximo de Scipiones/ Paulo/ Emilio/ Sylla/ Pompeo/ Cicerone en van andere: derhalven so de Landen van Gelderlant, Hollant, Zeelant, Vtrecht en Over-ysel mede niet en resolveren/ ten aensien van alle de voorseyde Hooghwichtige saken/ den Persoon van sijn Excellencie tot haer Stadthouder te maken/ende de gesamentlijcke Provintien tot Capiteyn Generael of Generalissimus/ soo wil ick haer verseekeren dat sy den tijt hier naer sullen beleven dat sy dat beklagen sullen/ gelijck de Compagnie van Westindien nu doet/ datse hem in Brasil niet hebben soecken te houden.

Ten Thiende: Sulcx is oock voor alle dinghen noodich in't Regart van de Jonge geboren Prince van Orangien/ daer op dat wy insonderheyt oock in dese sake dienen te letten/ en so veel sorge daer voor te dragen als mogelijck is: namentlijck dat die gekomē zijnde tot zijn jaren van discretie tot het Stathouderschap vande vijf genoemde Provintien en het Capiteynschap Generael of het Generalissimusschap gepromoveert. 't Is nu sulcx dat zijn Excellentie Graeff Mauritz na alle apparentie/ gelijck Prins Maurits hooger Memorie heeft gedaen/ niet en sal trouwen/ zijnde alrede tot de beginselen van zijn Ouderdom gekomen/ of trouwende dat hy een bejaerde Gravinne sal nemen/ ende dienvolgens

 gens

gens dat hy apparentelijck oock geen Kinderen sal krijgen; daer by komt noch dit / dat hy na den gemeene loop der natuure/ niet veel langer kan leven als dat zijn voorseyde Jonghe Hoocheyt twintich of vijf-en-twintich Jaren sal out zijn; als wanneer deselve Capabel zijn sal/zijn voorseyde Cherge te bekleden / en dat/ buyten alle twijffel / langer levende / dat hy hem vrywillich/als heel Out zijnde / op't versoeck of goet-vinden van de gesamentlijcke Provintien zijn Cherge sal cederen en daer van af-standt doen. Daer dat in alle de genoemde deelen het recht contrarie in zijn Excellentie Graeff Willem is te presumeren / en noch daer by dat / dat hy eens wesende in Possessie van die hooge Cherge / deselve by de Provintien op zijn Posteriteyt sal sien te brenghen / ende den Jongen Prince daer van t'ontsetten. Want so gaetet inde Werelt toe / die 't Kruys in de handt heeft die segent hem selven eerst. Staende oock noch dit daer by te considereren / dat de voorseyde Jongen Heer Prins van Orangien / uyt zijn kintse Jaren tredende/ veel beter by zijn Excellentie Graeff Maurits voorts te Hove soude op ghetrocken ende onder desselfs sorghvuldige opsicht op gevoedt te werden/als te Hove by zijn Excellentie Graeff Willem / en dat om redenen eensdeels hier boven verhaelt/en andere hier onnodich te specificeren.

Ende ick soude u mijn Heeren tot bewijs van mijn segghen noch meer andere redenen konnen by brengen / maer ick sal om kortheyts halven die nu voor bygaen / op dat ick niet schijnen soude partijdich hier inne te gaen.

Weetburg. 't Schijnt nochtans dat die van Hollant niet veel lust hebben om een Stadthouder en Capiteyn Generael te maken/ ende dat voornamentlijck om het Huys van Nassou/of om beter te seggen/ 't Huys van Orangien niet meer so groot te maken/als haer dat al te bedenckelijck zijnde: en dat sy't wel daer by voor eerst sullen laten berusten / en haer met sijn Excellentie de Heer van Brederode Chrijgs-Maerschalck behelpen/ gelijckmen dat ghenoegsaem kan sien by haer Project onlangs daer van gestelt/ en haer gesamentlijcke Leden gecommuniceert.

Blyenberg. 't Sal evenwel een groot misverstant voor haer zijn/ en kan ick daerom haer daer in niet prijsen / te weten datse geen Capiteyn Generael of Generalissimus soude maken; en sullen sy mijns achtens/dat hier na grootelijcx beklagen. Vraeg-

Vraegwel. Mijn Heer om wat redenen.

Blyenberg. Mijn Heer: om dese reden; dat de Heer van Brederode is een Ingeseten van Hollandt ende d'eerste vande Ridderschap aldaer/ en dien volgens/ aen de Provintie van Hollant en West-Vrieslandt specialijck verobligeert/ en dat sulcx by alle d'andere Provintien doorgaens seer groote jalousie sal maken/ en dat die daer door de proceduren van Hollandt altijt subject sullen zijn/en dat daer uyt onfeylbaerlijck sal ontstaen dat elcke Provintie zijn eygen Stadthouder sal maken: dat nochtans in geenderley manieren mach zijn.

Vraegwel. Hebje geen andere redenen Mijn Heer?

Blyenberg. Ja maer die soud' ick liever zwijgen als hier verhalen.

Weetburg. Mijn Heer spaert geen broodt voor Vrienden: segt ons die/ 'tblijft doch onder ons.

Blyenberg. Wel hoort toe dan: Dat de Heer van Brederode een Persoon was als Graeff Maurits/ soo soude de Provintien dat noch wat konnen in bedencken nemen/ ende sien of sy met haer Maerschalck haer soude konnen behelpen/ alhoewel dat ick't daer voor houde/ dattet tegen de Hoogheydt van desen Staet soude strijden; maer nu en is haer dat niet moghelijck/ mijns bedunckens/ ende dat om dese redenen. Voor eerst, om dat de Heer van Brederode is een al te hovaerdich, trotsich, laetdunckent en opgeblasen mensch/ laetende hem alrede voorstaen/ datter niemandt syns ghelijcke is/ dat elck een voor hem moet buyghen en nyghen/ en hem salueren/ en hy niemandt; gelijck hy oock gemeenelijck niet en doet/ gelyck noch onlanx gebeurt is/ dat hy accompagnerende met Vrouwe Douagiere Princesse van Orangien/ veel eerlijcke luyden niet en salueerde/ dien nochtans haer Hoocheyt groetede: en wanneer hy sulcx noch al doet/ so geschiet dat by gratie: Ick vrage u mijn Heeren wat soud' sijn alsser niemant in't Lant boven hem was?

Ten Twede: Om dat hy is al te bot, plomp en onverstandich gheen kennisse noch wetenschap hebbende/ als tot sodanighen ampt/ als hy heeft/ van node is/ ja niet so veel als een ghemeen Officier/gelijc dat alle Officieren en Militaire persoonen getuygen. Ten Derden: om dat hy is al te onwetende en quaetspreken-

de

de mensch, ja alsser oock in heel Hollandt of onder de Militie is/ die om een Haverstro / ja met groot onrecht yemant schelmt/fielt/ honsvot / vloeckt / bant/ en verdoemt / ja so / o gruwel! datse de Hel noch niet waert zijn. Ten Vierden: Om dat hy geen Man is van eenich beleyt noch raet. Ten Vijfden: Nach oock van geen Commando: Ten Sesten. Daer by seer onbemint: Ten Sevenste: Gansch niet ontsien: Ten Achste. Om dat hy een persoon is van geen Voorsichticheyt, achterdocht, noch nadenckinge. Ten Negenste. Noch van geen beleeftheyt, discretie noch ghemeensaemheyt. Ten Tienden: Om dat hy is van geen sober, geregeleert noch nuchter leven: Ten Elfsten: Om dat de Graven van Nassau onder zijn gebiet en Commando niet en sullen willen staen/ als van grooter en beter Huys en ouder en beter Soldaten zijnde als hy / en die met recht hem moeten Commanderen. Tentwaelfsten: Om dat alsulcke Heeren gemeenlijck als hy is haer Authoriteyt en credijt misbruyckende de last van haer Cherge of Ampt op de schouderen leggen van eenighe weynige persoonen haer Favoriten die haer weten te Blinthoecken en wijs te maken dat wit zwert is/en so voorts te foppen / dat sy gelooven al wat die seggen dat het so waer is als het Evangelium / en dewelcke nochtans inder daet voornamentlijck haer particulier profijt daer onder soecken ende niet het gemeene beste / en zijn Raed Advijs en Proceduren alt'samen daer na dirigeren / zijnde alle 'tselve op't hoogste te misprijsen/ en daerom oock te mijden so't doenelijck is. Dit zijn van de redenen waerom datmen de hoge en opperste directie van onse Militie op de Heer van Brederode niet mach laten aenkomen.

Weetborg. Mijn Heer Blyenberg: Ick heb daer niet veel tegen/ maer wat remedie? 'tis te gheloven dat de Provintien van Groeningen en Ommelanden/ die Graeff Willem nu op nieu tot haer Stadthouder hebben aenghenomen / met de Provintie van Vrieslandt / wiens Stadthouder hy al langh geweest is / seer sterck sullen aenhouden by de ghemeene Bontghenoten of Staten Generael of Generalissimus van haer alle mach werden angenomen: en wat raet / als d'andere Provintien daer niet toe willen verstaen/ en een ander/ namentlijck zijn Excelentie Graef Maurits daer toe oordelen de naeste en bequaemste te zijn?

Blyenberg. Mijn Heeren: wanneer de gemeene Bontgeno-

ten

ten of Staten Generael dat voor eerst vast setten / ghelijck wy flus hebben geseyt datse behooren te doen namentlijck / datmen het huys van Orange voor alle andere sal avanceren tot het Capiteynschap Generael so lange daerinne een persoon gevonden wert die capabel is tot alsulcke Cherge / en by foute van dien / datmen d'outste en Capabelste van de Linie van den ouden Graef Jan / eertijts Stadthouder van Gelderlandt daer toe sal gebruycken / so volcht onwedersprekelijck datse d'andere Provintien daerinne sullen moeten volgen / als die tot sijn Excellencie Graef Maurits verstaen. Want de meeste stemmen moeten dat decideren en hebben seker d'andere Provintien redenen om in dat deel sijn Excellentie Graef Willem voor by te gaen: want voor Eerst souden sy sijn Excellentie Graef Mauritz op't hooghste daerinne verongelijcken en affronteren / so sy sulcx niet en deden en hem verlossen / gelijck dat uyt mijn vorige propoosten wel is af te nemē / en dienvolgens hadden wy niet anders daer uyt te verwachten / dan dat hy d'eerste goede occasie soude waernemē en den dienst deser Landen quiteren / sijnde by Keyserlijcke Majesteyt en 't gantsche Duytsche Rijck in alsulcken credit dat hy van deselve tot Generalissimus beroepen soude geworden hebben hadt de krygh tegen de Turcken voortghegaen. Ten Tweeden So souden sy oock den Jongen Heere Prince van Orangen merckelijck daer mede prejudiceren gelijck ick mede daer by hebbe verhaelt. Ten Derden: 'tsoude oock d'andere vijf Provintien al te audiens en bedenckelijck sijn / so ten regart vande differenten die sy schier of morgen met de Provintien van Vrieslant / Groningen en Ommelanden / mochten krygen / dat hy / des noot en versocht sijnde / deselve niet alleen niet en sou willen tot reden brengen maer haer oock styven mainteneren ja deselve andere vijff Provintien helpen onderdrucken / als specialijck door haer Stadthouderschap aen haer naerder verbonden sijnde / en deselve meer beminnende of gunst toedragende. Ten Vierden: Mach sulcx oock niet sijn / uyt oorsaecke dat hy niet alleen geweest is een vande voornaemste aenraeders en opstokers van sijn Hoocheyt hooger Memorie / tot sijn leste quade Proceduren / maer oock de voornaemste exploiteur / en daer over by alle vrome en trouwe Patriotten voornamentlijck in Hollandt en West-Vrieslant soo gehaet / dat sy hem niet mogen hooren noemen / en dat met goet recht / want en heeft hy niet getracht om haer alle om lyff en leven / goet en bloet

 te

te brengen? sulcx dat daer niet anders als veel quaets uit ontstaen en de gemeene Staet groote prejuditie sou by lyden. Ten Vijfde, gelijck dat oock niet sijn en mach / om dat hy tegenwoordich is het hooft van die quade party / die de Staetsche Souveraine Regeeringe deser Landen by alle middelen soeckt t'onderdrucken ende een Tyrannische of Barbarische Regeringe onder Koninclijk persoonen op te rechten / en dat deselve by die gelegentheyt / dat hy Capiteyn Generael of Generaelissimus was / ongetwijffelt tot haer voornemen soude komen. Ten sesten. Oock niet daerom / om dat hy van sijn Moeders en toecomende Huysvrouws wegen / vermaegschapt is aen't Huys van den ongeluckigen Carolus Koninck van Engelant / en dat hy by die gelegentheyt 'tselve by alle occasie soude soecken t'assisteren / en de nodige alliantie en goede correspondentie tusschen de Republique van Engelant en desen Staet / te contramineren. En om meer andere redenen hier te lang te verhalen.

Weetburgh. Mijn Heeren 'tvoort laet en tijdt om ons propostie af te breken / en onse vordere discoursen tot op een ander tijt uyt te setten.

Vraechwel. 'T is waer mijn Heeren: maer wanneer willen wy weder by een komen?

Blyenberg. 't Komt my altijt gelegen / alst maer de Heeren belieft.

Sorgdal. Maer eer wy scheyden / laet ons beramen waer van dat wy op onse aenstaende of eerstkomende by een komste sullen spreken en confereren / op dat wy daer op ons wat mogen prepareren.

Blyenberg. 'T is heel wel geseyt: en vinde ick nodich alsdan te spreken van de militie / Menage / het dissolveren van't Collegie genaemt de Staten Generael / d'approbatie van't Contract met Denemercken / ende d'Engelsche alliantie en van de West-Indische Compaignie hoemen haer vervallen staet weder best sal oprechten / en wat ons meer sal nodich duncken.

Weetburg. Ick bid u laet ons overmorgen weder by een komen / my verlangt daer over eenige goede discoursen te hooren / tot dienst van ons lieve Vaderlant.

Blyenberg. Ick ben te vrede / ende sal u den verwachten.

Sorgdal. Ha eet wel mijn Heeren ick sal der op passen / doet al-t'samen oock so.

E Y N D E.

Nr 26